

Макроикономически условия за пазарна реализация на селскостопанската продукция в условията на реформираща се Обща селскостопанска политика и Ковид кризата

Процес на реформиране на Общата селскостопанска политика

Процесът на реформиране на Общата селскостопанска политика /ОСП/ започна през 2018 г., когато Европейската комисия публикува първоначалното си предложение. През октомври 2020 г. Съветът и Европейският парламент приеха своите преговорни позиции, като поставиха началото на деветмесечни преговори, които доведоха до политическо споразумение, постигнато през юни 2021 г.

Основна характеристика на новата политика е въвеждането на **стратегически планове** на равнище държави членки, които дават възможност на националните правителства да **адаптират разпоредбите на ОСП спрямо нуждите на своите земеделски общности** в сътрудничество с местните органи и съответните заинтересовани страни. Тази политика е и най-амбициозната досега по отношение на околната среда, като една **четвърт от директните плащания са запазени за практиките на екологосъобразното земеделие**. Освен това тя е първата ОСП, която включва **социално измерение**, насочено към гарантиране на подходящи условия на заетост за селскостопанските работници.

Последващи стъпки

Трите регламента, които съставляват пакета за реформа на ОСП, бяха подписани от Съвета и от Парламента и публикувани в Официален вестник на 6 декември 2021 г. Това са:

- Регламент(ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013;
- Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 PE/65/2021/INIT
- Регламент (ЕС) 2021/2117 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за изменение на регламенти (ЕС) № 1308/2013 за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти, (ЕС) № 1151/2012 относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни, (ЕС) № 251/2014 за определяне, описание, представяне, етикетиране и правна закрила на географските указания на ароматизирани лозаро-винарски продукти и (ЕС) № 228/2013 за определяне на специфични мерки за селското стопанство в най-отдалечените региони на Съюза.
- Регламент 2020/2220 за подпомагане на ОСП в преходния период 2021-2022 г., който гарантира, че подпомагането на земеделските стопани чрез директните плащания и на бенефициентите по ПРСР и на пазарните мерки щ продължи и през 2021 и 2022 г.

На база на разработената нормативна уредба повечето държави членки представиха своите проекти за стратегически планове до 1 януари 2022 г., след което Комисията започна процеса на оценяване на тези планове и предоставяне на обратна информация. Новата ОСП ще влезе в сила от 2023 г. и ще се прилага до 2027 г.

Общата селскостопанска политика (ОСП) формира около една трета от бюджета на ЕС. Тя има за цел:

- осигуряване на безопасни храни на достъпни цени за гражданите на ЕС;
- осигуряване на справедлив жизнен стандарт за земеделските стопани;
- съхраняване на природните ресурси и опазване на околната среда.

Основните аспекти на реформираната ОСП са:

- **по-целенасочени директни плащания и интервенции за развитие на селските райони**, като и двете са предмет на стратегическо планиране;
- **нова екологосъобразна архитектура** въз основа на екологични условия, които трябва да бъдат изпълнени от земеделските стопани, и допълнителни доброволни мерки в рамките на двата стълба;
- **основан на качеството на изпълнението подход** (нов модел за осъществяване на ОСП), при който държавите членки ще трябва да докладват ежегодно за своите постижения.

Преходен регламент за ОСП (2021–2022 г.)

Приетият преходен регламент за ОСП имаше за цел да **осигури непрекъснатост на правната и финансовата подкрепа по линия на ОСП** за земеделските стопани и другите бенефициенти преди влизането в сила на новите реформираны правила през 2023 г. Регламентът гарантираше, че в плащанията няма да има прекъсване, като същевременно предоставяше на държавите членки време да изготвят своите национални стратегически планове по ОСП.

Мерки за подкрепа на пазарите на селскостопански продукти

Общата организация на пазара на земеделски продукти в Европейския съюз е част от Общата селскостопанска политика, чрез която се осигурява стабилност и предвидимост на пазарите на земеделски продукти, устойчиви изкупни цени, които гарантират стабилни доходи на земеделските производители и е предпоставка за постоянното снабдяване с качествени храни на потребителите. Мерките, свързани с подкрепата на пазарите на селскостопански продукти се финансират от Европейския фонд за гарантиране на земеделието /ЕФГЗ/. Част от мерките за подкрепа на пазарите са хоризонтални и се прилагат за всички сектори на земеделието, други се прилагат само по отношение на един или няколко земеделски продукта.

Интервенция

Основната цел на пазарната подкрепа в Европейския съюз е стабилизиране на пазара и предотвратяване на нежелани спадове в пазарната цена. Основният инструмент е интервенцията на пазара.

Интервенция се прави за следните продукти: зърно (пшеница (твърда и мека), ечемик, царевица, сорго), захар, мляко масло, месо, плодове и

зеленчуци. От най-голямо значение за България е интервенцията на зърно. В ЕС производителите и търговците на зърно избират дали да продадат зърното си на свободния пазар или да го предадат на интервенционната агенция.

Интервенционната цена е цената за доставка до склада, на която ЕС изкупува при интервенция. Интервенционната цена е една и съща за всички видове зърнени култури. Тя може да бъде коригирана (увеличена или намалена) в конкретния случай, при отклонение на качеството на зърното от установените минимални граници. Освен това основната интервенционна цена нараства с месечни увеличения, за да се компенсират разходите по съхранението в складовете и за да се осигури стабилно снабдяване на пазара.

Изкупуването се извършва в рамките на определен период на годината - от 1 ноември до 31 май следващата година от ДФ "Земеделие"-Разплащателна Агенция (www.dfz.bg).

Промоция на земеделските продукти

Целта на рекламните кампании за земеделски продукти от ЕС е да бъдат открити нови пазари за фермерите от ЕС и за хранително-вкусовата промишленост като цяло, както и да се подпомогне развитието на техния бизнес.

Съществуват два вида действия за популяризиране:

- едните се извършват от европейски търговски или междуотраслови асоциации и са съфинансирани от ЕС;
- другите се извършват директно от ЕС, като например дипломатически офанзиви на комисаря в държави извън Съюза с цел развитие на търговията с продукти на хранително-вкусовата промишленост, участия в панаири и комуникационни кампании за популяризиране на земеделските продукти от ЕС.

Правилата на политиката за популяризиране определят как финансирането от ЕС може да бъде използвано за информационни и рекламни инициативи в страните от ЕС и държави извън Съюза.

Акцентът в работната програма за 2021 г.б е поставен върху кампании, които са в унисон с амбициите на Европейския зелен пакт. Почти половината бюджет (86 млн. евро) бе изразходван за кампании, които насърчават биологичните продукти, устойчивото земеделие в ЕС и ролята на хранително-вкусовата промишленост по отношение на действията за климата и околната среда. В кампаниите бе обърнато особено внимание

на високите стандарти за безопасност на продуктите на хранително-вкусовата промишленост в ЕС, както и на разнообразния набор от традиционни продукти, подкрепяни от схемите на ЕС за качество.

Част от кампаниите са насочени към държави извън ЕС, чиито пазари са с най-голям потенциал за растеж, като Япония, Южна Корея, Канада и Мексико. Сред допустимите сектори са производството на млечни продукти и сирена, маслиново масло и вино.

Макроикономическа среда

Възстановеното търсене на земеделска продукция след COVID-19 се наблюдава благодарение на напредналите кампании за ваксинация в голяма част от страните. Бъдещото развитие в значителна степен зависи от развитието на здравната ситуация и риска от настъпването на бъдещи инфекциозни вълни. Освен това ръстът на търсенето се е увеличил, защото се дължи на наличните спестявания на основната част от населението, които биха могли да създадат някои дисбаланси в икономическия цикъл.

Макроикономическото развитие носи много несигурност, дължаща се на нарастващия инфлационен натиск в резултат от предприетите мерки за финансова подкрепа по време на пандемията от COVID-19, увеличените цени на енергията и увеличените цени на суровините. Цените на храните бавно се повишават. Смущения в международната търговия съществуват и поради недостиг на контейнери и високите транспортни разходи.

Периодът на прогнозите обхваща времето от 2021 до 2031 г. Те се базират на прогнозата за селското стопанство на ОИСР-ФАО за периода 2021-2030 г., актуализиран с най-новите глобални макроикономически и пазарни данни. Макроикономическите предположения вземат предвид последните прогнози и анализи, които са на разположение в началото на ноември 2021 г. Статистиката и пазарната информация, използвана за прогнозиране на краткосрочното пазарно развитие са наличните още в края на септември 2021 г.

Какво подсказва естеството на иконометричното моделиране на пазара?

Предполага се, че развитието напред ще продължи сравнително гладко в средносрочен план. Тенденциите обаче ще бъдат много по-променливи всяка година в зависимост и от неочаквани външни шокови въздействия като: метеорологични явления, епидемия от заболявания по животните и др. Следователно начертаната перспектива не може да се счита за окончателна прогноза. По-точно, тази прогноза следва средната тенденция на селскостопанските пазари. При условие, че политиките останат непроменени в рамките на дадения период.

За да се осигури по-надеждно сравнение на тенденциите, средните стойности се използват за сравнение.

Използват се специализирани култури, олимпийски средни за 2016-2020 г., с изключение на прасковите и нектарините, които се използват средно за 2018-2020 г.

Макроикономическите прогнози и очакванията за реколтата произтичат от природните дадености, които са заобиколени с несигурности.

За да се отрази тази тенденция, системно е извършен анализ на несигурността около изходното ниво. Този анализ ни позволява да илюстрираме възможните развития причинени от несигурните условия, в които селскостопанските пазари оперират.

Докато много фактори могат да бъдат тествани и включени в анализа на несигурността, други все още остават неизмерими или трудни да се агрегират (например промяна на възприятията на потребителите и предпочитанията).

Следователно към момента на постепенното подобряване, нашите предположения за тази перспектива са, че настоящата ОСП, която напълно е влязла в сила през 2015 г., ще продължи да се прилага дори и след договорения преходен период (след 2022 г.), като се вземе предвид новото разпределение на ресурсите в Многогодишната финансова рамка за 2021-2027 г. Това позволява аналитичната работа да се извършва в условия на фиксирана политика.

В същия дух нивото на амбиция, произтичащо от политиката на инициативи като Европейския зелен пакт и по-специално целите на Стратегиите от фермата до трапезата и биологичното разнообразие, тепърва предстои да бъдат отразени в стратегическите планове на ОСП. В резултат на това тези инициативи не се вземат предвид. Следователно тази перспектива е базова линия без действие, като по този начин се поставя основата за сравнение на очаквани политически въздействия, които ще бъдат включени в следващата изходна линия.

Тъй като някои промени вече настъпват, като резултат от нарастващата осведоменост на широката общественост и земеделската общност по отношение на предизвикателствата, представени от изменението на климата, както и необходимостта от по-добра защитна среда, изходната линия на перспективите отразява тези промени доколкото е възможно. Например, предвиденото развитие на биологичния сектор в изходното ниво (15% от земеделското стопанство на ЕС през 2031 г.) се основава на последните тенденции и експертната преценка какво да се очаква с

настоящата подкрепа и стимулиращи политики, отразяващи нарастващото търсене на този тип производство.

Пазарни мерки при кризи, насочени към тежки пазарни смущения не са моделирани: базовата линия не включва непредвидени смущения на пазара и решения за тяхното внедряване, тъй като мерки се вземат за всеки отделен случай.

Отчитат се и ефектите от „екологизирането“, чрез неговите три компонента:

- a) диверсификация на културите;
- b) постоянно поддържане на пасища и
- c) екологичен фокус.

Като цяло, тези екологични мерките имат слабо въздействие върху съвкупните нива на производство.

Скорешни споразумения за свободна търговия (ССТ), които вече са сключени (с Украйна, Япония, Виетнам и Канада) са включени в базовата линия, докато останалите например Мексико не са. Периодът на забраната за износ на земеделска продукция от ЕС за Русия е удължен до края на 2022 г. Въпреки това, дори и тя може да бъде отменена в бъдеще. Забелязва се, че Русия непрекъснато подобрява своята самодостатъчност посредством производството на много земеделски продукти и следователно крайното въздействие за ЕС може да бъде ограничено.

С връзка към това някои сектори (например ябълки) са претърпели реструктуриране, което доведе до подмяната на някои сортове, насочени към руския пазар, ограничавайки допълнително изнесените обеми.

Отношенията между ЕС-27 и Обединеното кралство се основават на Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и Обединеното кралство. Това предполага безмитни/освободени от квоти търговски отношения през перспективния период и някои краткосрочни смущения в търговията поради допълнителни гранични проверки и логистика. Тъй като прогнозата се основава на прогнозата за селското стопанство на ОИСР-ФАО 2021-2030 г., развитието на пазара в Обединеното кралство (и по този начин допусканията за бъдещи търговски споразумения), не се променят в анализа.

Икономическите показатели показват силно възстановяване след COVID-19 през 2021 г. на глобално ниво, като ЕС се възстанови от преди Covid-19 нивата на производство през 2019 г. и се движат към експанзия в средносрочен план. Базовият сценарий предполага, че глобалният икономически растеж ще се изравни на средногодишно ниво от 2,7% до

2031 г. (5,5% в Китай, 5,0% в Индия, 1,8% в САЩ и 1,4% в ЕС). Очаква се растежът на ЕС да бъде подкрепен от подобрения пазар на труда, високия темп на спестявания, изгодните условия за финансиране и пълното разгръщане на фонда за възстановяване и устойчивост (RRF). Реалният БВП се очаква да нарасне с 5,0% през 2021 г. (същото като през еврозоната) и 2,3% през 2022 г., преди да се забави до 1,6% през 2024 г. Най-важното е, че въпреки че темпът на растеж се очаква да остане неравномерен между страните и секторите, ЕС е готов да се върне по пътя си на икономическо сближаване.

След няколко години ниска инфлация, силното възобновяване на икономическата активност е придружено от нарастване на цените на стоките и услугите – особено на цените на енергията. Годишна инфлация в еврозоната достигна 10-годишен връх от 4,9% през ноември (но само 2,3% годишно средно през последните две години). До голяма степен това увеличение отразява догонването на икономиката и промяната на тези фактори, които дърпаха цените надолу по време на COVID-19 пандемията през 2020 г.

Очаква се потребителските цени да нараснат доста над 5% в Индия и около 4% в САЩ, с по-умерени нива в Китай (1%).

Цените на енергията се дължат на средната стойност над тази преди COVID-19 кризата, което оказва натиск върху селскостопанските пазари. Цените на петрола са на приблизително същото ниво като през 2019 г. (нагоре с над 60% спрямо миналата година) и цените на природния газ са повече от два пъти по-високи от последните две години. По-високата цена на енергията увеличава директно производствените разходи (гориво, електроенергия) и косвено (торове и други суровини). Търсенето на петрол в ЕС се очаква да се възстанови през 2021 и 2022 г. след икономическия растеж и може постепенно да спадне поради преминаването към възобновяеми енергийни източници през следващото десетилетие. Приемайки средната стойност между прогнозите на OECD и IHS Markit, цената на петрола в тази средносрочна перспектива се очаква да достигне 67 USD/bbl 2021 г., като умерено нараства до 80 USD/bbl до 2031 г.

Валутните курсове оказват пряко влияние върху конкурентоспособността на селскостопански износ на ЕС. Прогнози за обменния курс USD/EUR понякога са противоречиви и могат бързо да се променят при геополитически обстоятелства. В средносрочен план се предполага, че еврото ще поскъпне леко от 1,19 USD/EUR през 2021 г. до 1,20 USD/EUR през 2031 г., като се приеме тенденция между прогнозите на OECD и IHS Markit. „Анализ на несигурността“, които описват потенциални различия в

цените на петрола и валутните курсове и тяхното въздействие върху стоковите пазари.

Нарастването на световното население до 2031 г., въпреки забавянето му до 0,8% на година, ще остане ключов двигател на растежа на търсенето. В Африка населението ще нараства най-много (25%), следвана от Азия (6%), докато в ЕС населението ще остане стабилно през прогнозния период. В

прогнозираното увеличение на населението в развиващите се страни светът, заедно с нарастващите доходи, ще насърчи използването на глобалната храна да става разумно. Това ще се увеличи търсенето на вносни хранителни стоки, в резултат на което и световната търговия със земеделски продукти ще се разшири.

Анализ на несигурността

Всяка перспектива носи несигурност. Това беше особено очевидно през 2020 г., когато COVID-19 доведе до рязък спад на икономическите дейности и неочаквани въздействия върху икономическите сектори в много страни по света.

Базовите прогнози, представени тук, се основават на консултации с пазарни експерти и изследователи и отразяват консенсусната гледна точка за развитието на пазара, както и допускания за известни двигатели и тенденции на търсенето и предлагането.

Докато всяка детерминистична проекция представлява само една от многото възможни траектории, от различните възможни резултати и различните вероятности за възникване. Резултатите в анализа следователно определят несигурността на количествено вероятния диапазон на пазарните резултати обединени в консенсусния възглед.

Факторите, които влияят върху стоковите пазари, могат да бъдат групирани в две групи: тези, които засягат основно предлагането и тези, които засягат основно търсенето. В този анализ се приема, че пазарната несигурност е възникнала от макроикономическото развитие и развитието на доходността, отклоняващо се от техните базови траектории (сметнати за най-правдоподобни по това време).

Силно несигурни цени и обменни курсове на петрола

Базовата линия предполага, че цената на петрола ще бъде 80 USD/bbl през 2031 г.

Въпреки това, прогнозите за цената на петрола са известни като несигурни и могат евентуално да варират от 42 USD/bbl до 121 USD/bbl.

Цените на енергията влияят върху селскостопанските пазари чрез няколко канали. Те засягат производствените разходи, покупателната способност на потребителите и търсенето на биогорива. Високите цени на петрола, например увеличават производствените разходи и намаляват покупателната способност на потребителите. Високите цени на петрола също намаляват търсенето на горива, но повишават конкурентоспособността на биогоривата. Ефектът от увеличеното търсене на суровини за биогорива зависи също от пазарните специфики и съществуващите политики за биогорива.

Базовата линия предполага, че обменният курс ще поскъпне леко от 1,17 USD/EUR през 2022 г. до 1,20 USD/EUR през 2031 г.

Когато се вземе предвид несигурността, обменният курс може да варира от 1,11 USD/EUR до 1,30 USD/EUR през 2031 г. По-висок обменен курс предполага по-силно евро, което намалява конкурентоспособността на производството на ЕС. По-високата цена на продуктите от ЕС в щатски долари води до по-ниско ниво на износ, докато по-ниската цена на чуждестранните продукти в евро привлича по-висок внос.

Несигурност на цените на стоките в резултат на макроикономическата ситуация и несигурност в доходността

Съществува връзка между несигурността на факторите засягащи предлагането и търсенето (например цени на петрола, обменни курсове, добиви от селскостопанска продукция) и несигурността на цените на селскостопанските стоки. Като пример, несигурността на цената на млякото е резултат от несигурността на основните фактори на търсенето и предлагането.

Методология

Анализът на несигурността, представен в този анализ, се основава на Модела на Aglink-Cosimo, който представлява математическо представяне на световните пазари на селскостопанските стоки и техните взаимовръзки. В този модел производствените разходи и търсенето на потребителите се влияе от макроикономическите специфични за страната променливи и международната цена на суровия петрол (прокси за енергия) цени. Реколтата и млечните добиви са ендогенно детерминирани с вътрешни и международни цени, действащи като променливи за изчисляване на пазарните стойности. Моделът позволява промени в равновесните цени и количествата, докато пазарните балансират се задържат.

Процедурата, използвана за количествено определяне на несигурността на изходното ниво може да бъде обобщена по следния начин. Първо, 140 променливи бяха третирани съвместно като частично стохастични, използвайки емпирично наблюдаваната променливост от периода 2000-2020 г.: 89 регионални стокови комбинации от култури и млечни добиви, 50 специфични за страната макроикономически променливи (индекс на потребителските цени, обменни курсове, реален БВП, индекс на БВП) и цената на суровия петрол (Брент). След това бяха използвани статистическите модели на времевите серии, които отделят произволните движения във времето от тенденциите в доходността и макроикономическите променливи или от стабилните връзки между тях. След това, 1 000 комплекта от алтернативни траектории на добивите и макроикономическите променливи бяха генерирани с помощта на различни статистически техники, които отчитат ковариацията между регионалните блокове. Накрая, генерираните времеви серии бяха използвани като алтернативни входни данни към модела, които бяха решени за всеки набор, като по този начин се получават 1 000 алтернативни изходни линии. Процедурата даде 96% успешни проби (т.е. в 4% от случаите) комбинациите от екстремни шокове доведоха до неосъществими решения).

Различните комбинации от доходност и макроикономически фактори биха довели до различни пазарни баланси и ценови равновесия. Като пример, цените на суровото мляко в ЕС през 2031 г. в резултат на такива комбинации може да варира от 362 евро/т до 419 евро/т.

Колкото по-висока е стойността на CV на дадена входна променлива, толкова по-високо е значението на тази променлива за стимулиране на пазарната несигурност.

Макроикономическата променлива с най-голяма променливост в анализът на несигурността е цената на суровия петрол с CV стойност от 21,2%. Валутните курсове, влияещи върху търговията, също са доста несигурни (напр. CVUSD/EUR или EUR/USD = 3,7%). За сравнение, CV стойностите на БВП на ЕС и индексът на потребителските цени са малко по-ниски.

Средно, културите в ЕС с най-несигурни добиви са: царевицата, соята, слънчогледа, захарното цвекло и ръжта.

Променливостта на добива на соеви зърна е по-ниска в групата на държавите, основни износители.

Цените на соевите зърна и другите маслодайни култури са пряко засегнати от промените в добивите (засягащи предлагането), но също и от

промените в БВП и инфлацията, засягаща предлагането и търсенето на храни и фуражи.

Освен това цената на петрола оказва влияние върху производствените им разходи (доставка) както и търсенето на биогорива. Това означава, че цените на маслодайните семена са силно несигурни, което от своя страна води до несигурен протеин и несигурни цени на растителното масло.

Използвани източници на информация:

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/bg/sheet/103/>

<file:///D:/Downloads/Effects%20from%20EU%20CAP%20Implementation%20on%20Development%20of%20Bulgarian%20Farms.pdf>

<https://www.consilium.europa.eu/bg/policies/cap-introduction/cap-future-2020-common-agricultural-policy-2023-2027/>

<https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/politiki-i-strategii/obshta-selskostopanska-politika/obsha-organizaciya-na-pazarite-na-selskostopanski-produkti/>

EU AGRICULTURAL OUTLOOK, FOR MARKETS, INCOME AND ENVIRONMENT 2021 – 2031, Manuscript completed in December 2021 Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021

European Commission, 'EU agricultural outlook for markets, income and environment, 2019-2030'. European Commission, DG Agriculture and Rural Development, Brussels, 2019.

European Commission, 'EU agricultural outlook for markets, income and environment, 2020-2030'. European Commission, DG Agriculture and Rural Development, Brussels, 2020.

European Commission, 'Eurobarometer 505: Making our food fit for the future – Citizens' expectations, December 2020. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2241>

European Commission, 'Impact indicator fiches', European Commission, 2020. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farmingfisheries/key_policies/documents/impact-indicator-fiches_en.pdf

FAOSTAT Statistical Database, Food Balance Sheets. 2021. <https://www.fao.org/faostat/en/#data/FBS>. Faged,

H. L., Flotats, X., Blasi, A.B., Palatsi, J., Magri, A., Schelde, K.M., 'Inventory of manure processing activities in Europe', Technical Report No. I concerning "Manure Processing Activities in Europe" to the European Commission, Directorate-General Environment, 2011, 138 pp.

Grizzetti, B., Vigiak, O., Udias, A., Aloe, A., Zanni, M., Bouraoui, F., et al., 'How EU policies could reduce nutrient pollution in European inland and coastal waters?' Global Environmental Change 69(102281), 2021.

OECD/FAO, 'OECD-FAO Agricultural Outlook 2021-2030', OECD Publishing, Paris/FAO Rome, 2021. <https://doi.org/10.1787/19428846-en>

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на този материал е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.